Strona znajduje się w archiwum.

W trosce o odbiorcę energii - rynek (jeszcze) regulowany

Prezes URE działając na rzecz wzmocnienia konkurencji na rynku energii elektrycznej oraz mając na uwadze interesy odbiorców jednoznacznie i konsekwentnie wskazuje warunki, w jakich możliwe będzie zwolnienie przedsiębiorstw energetycznych z obowiązku przedkładania do zatwierdzenia taryf dla energii elektrycznej sprzedawanej gospodarstwom domowym (tzw. grupa G).

W ocenie Prezesa URE ceny energii w segmencie gospodarstw domowych docelowo powinny zostać uwolnione, jednak zwolnienie z obowiązku zatwierdzania taryf nie jest jeszcze możliwe. Już w opublikowanej w styczniu 2008 roku *Mapie drogowej uwolnienia cen dla wszystkich odbiorców energii elektrycznej* Prezes URE wskazywał na uwarunkowania liberalizacji rynku energii elektrycznej. Przesłanki te w większości nie zostały do tej pory spełnione. Realizacja wymienionych w dokumencie założeń zależna jest również od działań innych organów administracji oraz instytucji odpowiedzialnych za funkcjonowanie sektora elektroenergetycznego oraz ochronę konkurencji i konsumentów, a także od samych przedsiębiorstw energetycznych.

W związku z powyższym Prezes URE rekomenduje przygotowanie programu rządowego uwolnienia cen energii dla odbiorców w gospodarstwach domowych, określającego pakiet działań i harmonogram jego realizacji.

Pliki do pobrania

Informacja uzupełniająca Prezesa URE w sprawie warunków i perspektyw zwolnienia przedsiębiorstw obrotu z obowiązku zatwierdzania taryf na obrót energią elektryczną dla odbiorców w gospodarstwach domowych i jej przewidywanych skutków pdf, 189.49 KB,

Przesłanki uwolnienia cen

W ocenie Prezesa URE sprzedaż energii elektrycznej bez obowiązku przedstawiania taryf do zatwierdzenia będzie możliwa dopiero, gdy spełnione zostaną trzy główne warunki.

Pierwszym z nich jest zmiana zasad działania rynku energii elektrycznej prowadząca do wzrostu płynności obrotu energią na rynku hurtowym i obiektywizacji wyceny energii elektrycznej. Zasadnicza zmiana tego stanu rzeczy może nastąpić, gdy wzrośnie wolumen obrotu poprzez towarowe giełdy energii. W opinii Prezesa URE projekt nowelizacji ustawy Prawo energetyczne w obecnym kształcie nie gwarantuje właściwego poziomu płynności obrotu energią, ponieważ przewidywana w nowelizacji procedura przetargów publicznych w praktyce może pozwolić oferentom zachować kontrolę nad handlem energią.

Kolejnym warunkiem koniecznym do spełnienia jest zapewnienie ochrony odbiorców przed nadmiernym ryzykiem, w tym szczególnie ryzykiem nieuzasadnionego wzrostu cen. Poprawa w tym zakresie może nastąpić po wdrożeniu przepisów projektu ustawy o zmianie ustawy Prawo energetyczne skierowanego do prac parlamentarnych oraz wprowadzeniu w życie rozwiązań wsparcia dla odbiorcy słabego ekonomicznie, chroniących przed tzw. ubóstwem energetycznym.

Trzecim warunkiem uwolnienia rynku jest wzmocnienie możliwości oddziaływania Prezesa URE na kształt relacji rynkowych oraz zachowania poszczególnych przedsiębiorstw energetycznych, w szczególności tych o znaczącej pozycji rynkowej. W obecnym stanie prawnym, po uwolnieniu cen energii, Prezes URE nie dysponowałby skutecznymi narzędziami, umożliwiającymi uzyskanie rzeczywistego wpływu na funkcjonowanie rynku energii elektrycznej i przeciwdziałanie zagrożeniom prawidłowego funkcjonowania mechanizmów konkurencji oraz bezpieczeństwa dostarczania energii elektrycznej. Krajowe regulacje prawne skupiają się bowiem na regulacji rynku w sytuacji pełnej kontroli cen. W ocenie Prezesa URE brakuje natomiast przepisów, które umożliwiają skuteczne podejmowanie działań, mających na celu zapobieganie sytuacjom, w których przedsiębiorstwa energetyczne

prowadzą działania zagrażające prawidłowości działania mechanizmów konkurencji na rynku.

Diagnoza sytuacji rynkowej

Rynek nie jest wystarczająco transparentny - brak jest przejrzystych i jednolitych zasad publicznego obrotu energią elektryczną. Przeważająca jej ilość (ok. 90%) sprzedawana jest w kontraktach dwustronnych, których zasady nie są znane wszystkim uczestnikom rynku (kontrakty nie są jawne) lub mogą być ustalane jednostronnie przez sprzedających energię w ramach przetargów. Jedynie niewielka liczba transakcji odbywa się na giełdzie (ok. 1,8% zużycia w 2008r.), gdzie zasady są zatwierdzane przez Komisję Nadzoru Finansowego i są jawne dla wszystkich. Ponadto, w sytuacji dużej koncentracji rynku sprzedaż dwustronna skutkuje brakiem dostępu do energii elektrycznej przez odbiorców spoza grup kapitałowych.

Nie została ustawowo zdefiniowana kategoria odbiorców wrażliwych, co zasadniczo utrudnia oszacowanie wielkości grupy potrzebującej wsparcia oraz opracowanie i wdrożenie programów pomocowych. W konsekwencji brak jest systemu wsparcia finansowego dla grupy odbiorców potrzebujących pomocy.

Odbiorcy energii nie dysponują pełną wiedzą o możliwości zmiany sprzedawcy. Towarzyszy temu niewielka aktywność sprzedawców energii w docieraniu ze swoją ofertą do odbiorców (w sytuacji prawidłowo działających mechanizmów konkurencji na rynku, to sprzedawcy energii elektrycznej powinni stanowić podstawowe źródło informacji dla odbiorców). Konieczne jest zatem nadal podejmowanie wszelkich możliwych działań o charakterze edukacyjno - informacyjnym, których celem będzie istotne wzmocnienie świadomości odbiorców w zakresie przysługujących im praw i obowiązków. Istotną barierą w podejmowaniu decyzji o zmianie sprzedawcy jest brak gwarancji możliwości zawarcia umowy kompleksowej z nowym sprzedawcą, która umożliwia również płatność za energię elektryczną i jej dystrybucję na podstawie jednej faktury. Rozwiązanie tego problemu wychodziłoby naprzeciw oczekiwaniom odbiorców dla których zmiana sprzedawcy nie może być uciążliwa i powinno stać się

przedmiotem prac parlamentarnych nad nowelizacją ustawy Prawo energetyczne.

Problemem jest także brak jednolitego wzorca tzw. generalnej umowy dystrybucji. Umowa taka określa warunki funkcjonowania sprzedawcy na terenie operatora oraz jego współpracy z tym operatorem. Co za tym idzie, aby móc zmienić sprzedawcę energii musi on mieć podpisaną generalną umowę dystrybucji z operatorem systemu dystrybucyjnego, do sieci którego odbiorca jest przyłączony. Obecnie nie funkcjonuje ujednolicony wzór generalnej umowy dystrybucji, który zostałby przyjęty jako obowiązujący przez operatorów systemów dystrybucyjnych i sprzedawców energii elektrycznej i który pozwoliłby na szybkie i efektywne zawieranie tych umów, bez konieczności przeprowadzania długotrwałych negocjacji.

Biorąc pod uwagę powyższe okoliczności uwolnienie rynku energii dla odbiorców w grupie gospodarstw domowych w sposób odpowiedzialny nie jest w chwili obecnej możliwe.

Rynek energii elektrycznej jest już w zasadniczych segmentach uwolniony. Wytwórcy zostali zwolnieni z obowiązku przedkładania taryf do zatwierdzenia jeszcze w 2001 roku. Od stycznia 2008 roku taryfy nie są zatwierdzane w sprzedaży dla grup odbiorców przemysłowych. Przesyłanie i dystrybucja jako obszar monopolu naturalnego pozostaną taryfowane. Grupa G stanowi ostatnią grupę odbiorców, dla których ceny energii pozostają regulowane. Wolumen sprzedaży w tej grupie to około 25% całkowitego wolumenu sprzedaży energii elektrycznej.

Prezes URE na podstawie art. 49 ustawy Prawo energetyczne może zwolnić przedsiębiorstwo z obowiązku zatwierdzania taryf energii elektrycznej, jeśli stwierdzi że przedsiębiorstwo działa na rynku konkurencyjnym. Zwolnienie może dotyczyć również części działalności przedsiębiorstwa. Zwolnienie może nastąpić z urzędu lub na wniosek przedsiębiorstwa.

Data publikacji : 01.09.2009
Data modyfikacji : 04.09.2009

Następny Strona

się